

Yhdenvertaisuus- suunnitelma

versio 26.11.2015

Suomen Painonnostoliiton ja Suomen Voimanostoliiton yhdenvertaisuussuunnitelma

Sisällys

Johdanto	3
1. Yhdenvertaisuus ja syrjintä käsitteinä	4
2. Suunnitelman tarkoitus	4
3. Haasteet ja nykytila voimailulajeissa	4
4. Voimailulajien linjaukset.....	6
4.1 Edustuksellisuus päätöksentekoeleimissä.....	6
4.2 Ohjeistus	7
4.3 Koulutus ja viestintä	7
4.4 Harrastusmaksut ja korvaukset	7
4.5 Harjoittelusalit, kilpailupaikat ja välineet.....	7
4.6 Sitoutuminen	8
4.7 Tieto toimenpiteiden pohjaksi.....	8
Lähteitä.....	8

Johdanto

Suomen Painonnostoliiton (SPNL) ja Suomen Voimanostoliiton (SVNL) yhdenvertaisuussuunnitelma (yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma) perustuu Suomen lakiin, liittojen sääntöihin ja käytännön kokemuksiin. Suunnitelma pohjautuu osin myös SPNL:n tasa-arvo-ohjelmaan 2008.

Liikuntalain tavoitteena on edistää mm.

- eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa
- lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä
- liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- huippu-urheilua
- eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Uusi laki antaa aiempaa laajempaa suojaa syrjinnältä. Suoja syrjinnältä on yhtäläinen riippumatta siitä, perustuuko syrjintä sukupuoleen, ikään, etniseen tai kansalliseen alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn.

Yhdenvertaisuus on tärkeä velvoite myös voimailulajeille. Yhdenvertaisuussuunnitelman tekeminen on ajankohtainen kehittämiskohde. Voimailulajeilta valtionapua hakevina järjestöinä ja liikuntaa edistävinä järjestöinä on edellytetty yhdenvertaisuussuunnitelmaa oman toimintansa osalta. Vaatimuksen taustalla ovat uudistettujen yhdenvertaisuuslain ja liikuntalain muutokset.

Voimailulajeilla tarkoitetaan tässä suunnitelmassa painonnostoa, voimanostoa ja kahvakuulaurheilua. Painonnostoliitto ja Voimanostoliitto ovat yhdessä laatineet tämän suunnitelman.

OKM edellyttää asian huomioimista vuoden 2016 valtionapuhakemusten yhteydessä. Suomen Painonnostoliitto ja Suomen Voimanostoliitto laativat tämän suunnitelmapohjan vuoden 2015 loppuun mennessä. Lopullinen suunnitelma valmistuu syksyyn 2016 mennessä.

Suunnitelman pohjatyön tekivät Tomi Tolsa (SPNL) ja Jari Rantapelkonen (SVNL). Suunnitelman luonnosta kommentoivat Tero Hyttinen (SVNL), Esa Lomma (SPNL) ja Katriina Kymäläinen-Mäkelä (SPNL). Suunnitelman hyväksyivät SVNL:n hallitus ja SPNL:n johtokunta joulukuussa 2015. Suunnitelma ulottuu järjestöjen toimintaan ja työyhteisöihin.

1. Yhdenvertaisuus ja syrjintä käsitteinä

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Tasa-arvolla viitataan yleensä pelkästään miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon. Tässä asiakirjassa käytetään lyhyesti termiä yhdenvertaisuus, joka kattaa myös tasa-arvokysymykset kuten sukupuolien välisen tasa-arvon.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää kaiken syrjinnän yksityisessä ja julkisessa toiminnassa.

2. Suunnitelman tarkoitus

Voimailulajien (painonnosto, voimanosto, kahvakuularheilu) yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on

- toimia ohjenuorana voimailulajien liitoille ja seuroille yhdenvertaisuuden lisäämiseksi
- etsiä keinoja liikunnan yhdenvertaiseen harrastamiseen, syrjintään puuttumiseen sekä osallistumisen esteiden purkamiseen
- edistää voimailujärjestöjä entistä laadukkaampaan toimintaan
- arvioida toimintaa ja käytäntöjä
- saada uusia ihmisiä mukaan
- vähentää eriarvoisuutta voimailulajeissa
- kehittää voimailulajien eettisyyttä sekä se, että
- kaikki voivat olla ylpeitä voimailulajistaan.

Onnistuessaan yhdenvertaisuuden edistäminen hyödyntää kaikkien toimijoiden tietoja, taitoja ja potentiaalia ja vaikuttaa positiivisesti toiminnan ilmapiiriin.

3. Haasteet ja nykytila voimailulajeissa

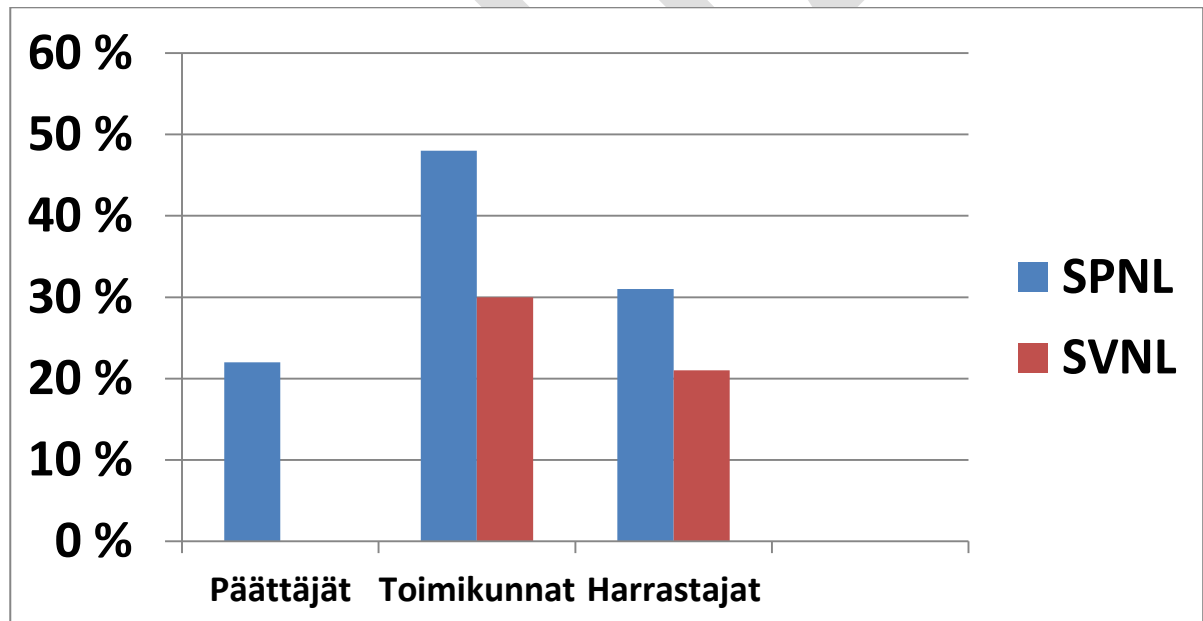
Liikuntaan liittyvät yleiset trendit, jotka osin eriarvoistavat ja polarisoivat liikkujia, ovat myös voimailulajeille tyypillisiä yhdenvertaisuusongelmia. Urheiluseuratoiminnassa, liikuntapaikoilla sekä koulu- ja opiskelijaliikunnassa ilmenee muun muassa etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai uskontoon ja vakaumukseen perustuvaa syrjintää. Lajien harrastamisessa sukupuolten välillä on selkeitä eroja ja osa lajeista on sukupuolittuneita. Näitä haasteita voimailulajeissa pyritään taltuttamaan.

Lähtökohtaisesti voimailulajeissa miehillä on luonnostaan enemmän voimaominaisuuksia kuin naisilla. Tämä yhdenvertaisuushaaste on ratkaistu voimailulajeissa jo kauan sitten. Painonnostossa

ja voimanostossa naiset pääsivät mitteleämään maailmanmestaruuksista 1980-luvulla, kun naisille laadittiin omat painoluokat. Painonnostossa naiset pääsivät olympialaisiin vuonna 2000. Kehonrakenteiltaan miehet ja naiset ovat erilaisia. Tämä on voimailulajeissa huomioitu painoluokkien erilaisuudella. Lisäksi esimerkiksi painonnostossa naisille ja nuorille on omat, kevyemmät ja ohuempat tangot. Kilpailusäännöt ovat kuitenkin kaikille samat.

Toinen haaste voimailulajeissa on se, että miehet harrastavat huomattavasti enemmän voimailulajeja kuin naiset. Toisaalta naisten, erityisesti nuorten naisten määrä on viime vuosina lisääntynyt selvästi. Esimerkiksi voimanostossa vuonna 2004 oli naisia noin 7 %, kun 2015 heitä oli jo 22 % lajin kilpanostajista. Sama kehitys koskee painonnostoa, vuonna 2015 lisenssinostajista 36 % oli naisia.

Voimanostoliiton hallituksessa ovat kaikki miehiä eli naisia 0 %. Painonnostoliiton yhdeksänjäsenisestä johtokunnasta kaksi on naisia eli noin 22 %. Sen sijaan naisia on suhteessa enemmän päätöksiä valmistelevissa elimissä (valiokunnat, toimikunnat). Painonnostoliitossa naisten osuus näissä elimissä on 48 % ja voimanostossa 30 %.

Taulukko. Naisten osuus voimailulajeissa 2015

Naisten määrä valmentajissa ja tuomareissa on suurin piirtein samaa luokkaa vaikka tarkkoja laskelmia ei ole vielä tehtykään tähän luonnokseen. Naistoimijat voivat vaikuttaa siten, että toimintaan saadaan lisää naisharrastajia ja -urheilijoita.

Palkatun henkilöstön osalta voimailulajien liitoissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina. Voimanostoliitossa työskentelee yksi henkilö, joka on mies. Painonnostoliitossa henkilöstöön kuuluu yksi mies ja yksi nainen.

Vammaisia on integroitu voimailulajeihin. Suomessa on VAA, joka järjestää esimerkiksi penkkipunnerruskilpailuja vammaisille. Voimanostoliitto on muutaman kerran järjestänyt SM-kisat vammaisten säännöillä ja vammaisille on tehty oma erikoispenkki. Vammaiset ovat voineet osallistua myös voimanostokilpailuihin, joskin silloin säännöt ovat samat kuten muillakin urheilijoilla. Tosin esimerkiksi kilpailusäännöissä, mikäli urheilijalta puuttuu raaja, on se huomioitu punnituksessa. Vammaisen voi siis valita, nostaako Voimanostoliiton säännöillä vai vammaissäännöillä. Vammaisten penkkipunnerrus on paralympialaji toisin kuin penkkipunnerrus, joka ei ole olympialaji. Esteettömyys voimailusaleilla ja kilpailupaikoilla on jatkuvan kehittämisen kohde.

Voimailulajien kansainvälisyydestä ja rikkaasta kulttuuritaustasta kertoo lähes 200 eri kansallisen lajiliiton kuuluminen kansainvälisiin lajiliittoihin. Suomessakin lajin harrastajat tulevat universaalisti monesta kulttuurista ja kotimaan sisällä alueelliset kulttuurierot voivat tuntua suurilta. Kulttuurierot ovat yksi monista voimailulajien rikkauksista ja voimailulajit toivottavat kaikki harrastajat taustaan katsomatta. Maahanmuuttajille voimailuharrastus tarjoaa keinon sopeutua uuteen yhteiskuntaan ja kotimaahan. Asiallinen ja kunnioittava käytös kaikkia uusia ja vanhoja harrastajia kohtaan ajaa voimailulajeja eteenpäin myös jatkossa. Voimailujärjestöjen yleinen ilmapiiri on avoin.

Nuorten osallisuuden lisääminen on yleinen haaste tämän päivän Suomessa. Voimailulajien tulisi ottaa aktiivisempi rooli nuorten ohjaamisessa seuratoiminnan pariin ja lisätä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Toisaalta ikääntyneiden tulisi toimia nuorille mentoreina hiljaisen tiedon ja osaamisen siirtämiseksi.

4. Voimailulajien linjaukset

4.1 Edustuksellisuus päätöksentekolimissä

Lain mukaan sukupuolen mukaista eriytymistä tulee purkaa erilaisin toimin: työnantajan tulee toimia siten, että avoimena oleviin tehtäviin hakeutuu naisia ja miehiä ja työoloja tulee kehittää sellaisiksi, että ne soveltuvat sekä naisille että miehille. Lisäksi heille tulee luoda yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen.

Mahdollisuudet voimailulajeissa ovat yhtäläiset, mutta käytännössä naisia ei ole päätöksenteossa suhteessa yhtä paljon kuin on harrastajia. Kuinka tätä voidaan edistää? Sukupuolten väliseen tasa-arvoon tulee pyrkiä kaikilla päättävillä tasoilla. Liittojen mukaan tekemällä tietoisemmaksi tätä kysymystä tasa-arvosta sillä naiset ja miehet voivat tasaveroisesti osallistua liittojen päätöksentekoon. Sen vuoksi liittojen hallituksissa, johtokunnissa, valiokunnissa, työryhmissä sekä muissa vastaavissa valmistelu-, suunnittelu- ja päätöksentekolimissä on liitoilla tavoitteena vähintään saada 40% naisia.

Esimerkiksi Painonnostoliiton toimintasäännöissä on määrätty liittojohtokunnan osalta yksi kiintiöpaikka vähemmistöä edustavalle sukupuolelle.

4.2 Ohjeistus

Liittojen säännöissä ei tehdä eroa miesten ja naisten välille. Liittojen toimintasäännöissä todetaan, että toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset arvot ja urheilun reilun pelin periaatteet. Toiminnassa pyritään edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Sääntöjä ja ohjeistuksia tullaan voimailulajeissa tarkentamaan ja täydentämään tällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla.

4.3 Koulutus ja viestintä

Yhdenvertaisuutta edistetään kasvatuksen, koulutuksen ja viestinnän avulla. Liitot huomioivat yhdenvertaisuussuunnitelman toimintasuunnitelmiaan ja toimenpiteistä ja tuloksista raportoidaan vuosikertomuksessa. Yhdenvertaisuussuunnitelma julkaistaan liittojen kotisivuilla ja jäsenlehdissä sekä esitellään liittokokouksissa ja –seminaareissa, valmentaja- ja tuomarikoulutuksissa ja valmennusryhmien leireillä.

Voimailulajeissa minkäänlaista syrjintää ei hyväksytä missään muodossa. Erilaiset nimittelyt on myös kitkettävä pois. Syrjintään puututaan ja aiheesta on pystyttävä keskustelemaan ja viestimään avoimesti.

Kaikkien voimailijoiden niin päättäjien, valmentajien, tuomarien kuin vapaaehtoisten tulee olla tietoisia omasta roolistaan kasvattajana ja viestijänä. Yhdenvertainen voimailu yhdistää ja on hyvää markkinointia painonnostolle, voimanostolle ja kahvakuulaurheilulle.

4.4 Harrastusmaksut ja korvaukset

Voimailulajien hyödyiksi voidaan katsoa niiden edullisuus ja harjoittelupaikat ympäri Suomea melkein kaikissa kunnissa. Kilpailusarjojen runsaus takaa kaikille mahdollisuudet osallistua koko maanlaajuiseen kilpailutoimintaan. Harrastamisen kulut pidetään mahdollisimman kohtuullisina, jotta kaikilla on harrastusmahdollisuus taloudelliseen tilanteeseen katsomatta. Liikkuminen ei saisi olla riippuvainen varallisuudesta. Liitot ja niiden jäsenseurat mahdollistavat vähävaraisten perheiden ja jäsenten harrastamista toimintatapoihin sopivilla tukitoimilla esim. antamalla maksuaikaa tai lainaamalla välineitä.

Vapaaehtoistyö tulee olla edelleenkin liitto- ja seuratoiminnan keskeisin muoto. Jos talkootyö korvataan maksuilla, niin harrastusmaksut nousevat ja jotakin arvokasta menetetään. Vapaaehtoistyöllä on oma kasvatustehtävänsä.

Liittojen kilpailumaksu- ja kulukorvauskäytännöt ovat ja tulevat olemaan jatkossakin kaikille samat.

4.5 Harjoittelusalit, kilpailupaikat ja välineet

Voimailulajiliitot ja –seurat valvovat painonnoston, voimanoston ja kahvakuulaurheilun etuja valtakunnallisesti ja paikallisesti. Huomiota kiinnitetään erityisesti siihen, että voimailulajit saavat yhdenvertaisen kohtelun muihin lajeihin verrattuna. Esimerkiksi harjoittelu- ja kilpailuolosuhteita

on kehitettävä siten, että sääntöjen mukainen kilpailujen järjestäminen on mahdollista kaikilla keskeisillä voimailupaikkakunnilla.

4.6 Sitoutuminen

Voimailulajeissa kohdellaan tasa-arvoisesti ja eettisesti kaikkia lajien parissa olevia. Liitot ovat sitoutuneet

- reilun pelin periaatteisiin
- OKM:n linjauksiin
- omiin säännöstöihin, joiden avulla puututaan ongelmiin
- omiin arvoihin, jotka edistävät sellaista ilmapiiriä, jossa kaikki kokevat itsensä tervetulleeksi mukaan toimintaan yhdenvertaisina muiden kanssa.

4.7 Tieto toimenpiteiden pohjaksi

Yhdenvertaisuuden nykytilan selvittämiseksi voimailulajit teettävät kartoituksen keväällä 2016. Kartoituksen pohjalta määritellään yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet ja käytännön toimenpiteet. Kartoitus toteutetaan Valon laatimaa kyselyä hyödyntämällä.

Lähteitä

Kop kop – pääseekö sisään? Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisojärjestöille. Sisäasiainministeriö, 2011.

http://www.intermin.fi/download/33176_Kopkop.pdf?8f8f6cd51505d188

Liikuntalaki 390/2015. Annettu Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2015.

<http://www.edilex.fi/saadokokoelma/20150390.pdf>

Suomen Painonnostoliiton säännöt

Suomen Voimannostoliiton säännöt

Suuntaviivoja liikuntapolitiikan tulevaisuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:8. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2015/liitteet/tr08.pdf>

Yhdenvertaisuuslaki. Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2014.

<http://oikeusministerio.fi/material/attachments/om/ajankohtaista/CyUPcZqpr/Yhdenvertaisuuslaki.pdf>